

LUTHEROVA DEKÁDA 2014

Všeobecné kňazstvo

9. *Spiritualita kresťana ako kňaza*

Funkčnosť všeobecného kňazstva spočíva aj v osobnej a súkromnej kresťanskej spiritualite, čo úzko súvisí so slobodným kresťanským životom na zemi. To povzbudzuje kresťana k radikálnej premene a túžbe po duchovnom pokrme. Každý kresťan má kráčať v šľapajach Ježiša Krista, má sa snažiť o svoje zdokonaľovanie, aby sa stal živým nástrojom Krista. Tak ako každý človek je iný, aj prejav jeho spirituality je rôzny. Ani v tomto smere by sa nemala na ktorejkoľvek úrovni cirkvi násilím zavádzať uniformita. Ani spiritualita kresťana a jej prejavy nemusia byť uniformné. Skôr ako kresťan dokáže vyjadriť svoju vieru, nádej a spiritualitu, je mu daná viera v Boha a duch nádeje. Pretože my ani nevieme, za čo sa máme modliť. Tento Duch nám je prisľúbený a daný ako „paraklétos“. Nemôžeme ho získať žiadnym tréningom. Keďže je jeden Duch, je ním daná aj jedna spiritualita, hoci sa môže prejavovať rôznym spôsobom. Spôsob je však druhoradý.

V spiritualite nemá miesto hierarchia. Služobníci Ježiša Krista sa sami nepovolali, ale boli povolani. Existuje rovnaká šanca a rovnaká odmena pre všetkých služobníkov. Služobníci evanjelia majú byť milosrdní, pretože aj oni zažili milosrdenstvo. Nemajú posudzovať ani odsudzovať. Hoci im je zverené evanjelium, nie je im dané do vlastníctva. Od služobníkov sa očakáva, že budú prinášať aj úrodu. Žatva však nie je ich vecou. Každý človek je nahraditeľný, a hoci je často presvedčený o tom, že urobil všetko, čo urobiť mal, musí si byť vedomý toho, že je nehodný služobník Boží. Hlavným kritériom pre pravú spiritualitu je rozširovanie pravého evanjelia. Dôležité je poznanie, že ani spiritualita sa nerozvíja v izolovanosti. Keď je kresťan presvedčený o tom, že jeho spiritualita je lepšia, čistejšia, svätejšia, že je pobožnejší ako ostatní, v tej chvíli sa naňho vzťahujú slová Ježiša, ktoré povedal farizejom (L 11, 39 – 44).

Učenie o všeobecnom kňazstve má nesmierny význam pre spiritualitu evanjelickej rodiny. Je potrebné zdôrazniť, že je to povinnosť každej rodiny už aj na základe výzvy: „Pána, Krista, posväcujte v srdciach (1Pt 3, 15).“ Je to výzva pre všetkých nás, formulovaná v imperatívnej forme. Ak chceme „zduchovňovať naše kresťanské rodiny“, tak jednotliví členovia cirkevného zboru musia rozvíjať svoju spiritualitu. Nielen preto, aby sme obhajovali kresťanské učenie, ale najmä preto, že posvätenie našich srdc (spiritualita) je podmienkou toho, aby sme vedeli obhájiť svoje učenie.

Zvestovať Božie slovo je v cirkvi to najdôležitejšie poslanie. Kázať slovo, ktoré prebúdza a upevňuje vieru, môžeme bez obmedzenia. Ježiš bol poslaný, aby kázal evanjelium. Aj Luther usúdil, že najvyšším poslaním cirkvi je zvestovať slovo Božie a prisluhovať sviatosti. Tento úrad patrí všetkým kresťanom ku všeobecnému kňazstvu: kresťan sa rodí pre úrad slova skrze Krst svätý. Nie je nám prikázané, aby sme Božie slovo zvestovali podľa toho, ako kto verí a kto to slovo prijíma. Nemalo by platiť, že nebudeme kázať, kým neuvidíme tých, čo veria a slovo prijímajú, lebo v takom prípade by človek nikdy nezačal zvestovať Božie slovo.

Luther v kázni na Vstúpenie vysvetľuje, že pravým a hlavným úradom je úrad, ktorý Kristus a apoštolovia sami vykonávali a prikazovali ho konať tak, ako to prikázal Kristus: „Choďte po celom svete a kážte evanjelium všetkému stvoreniu (Mk 16, 15).“ Ostatné je podľa Luthera „menší úrad“. Môže byť vykonávaný aj inými, ktorí nemajú tento „vysoký“ príkaz, ako ho mali Kristus a apoštolovia. Myšlienky o poverení zvestovať Božie slovo rozvíjal Luther v diele *Čo sa týka služieb Božích*, ktoré zaslal ľudu a senátu do Prahy. Bola to jeho odpoveď aj na to, že sa v tej dobe pokútne získavali kazatelia a duchovní z rímskej cirkvi. V tomto diele Luther radil, že je lepšie v prípade potreby uplatniť všeobecné kňazstvo. Krst svätý a hlásanie evanjelia boli preňho najdôležitejšie.

V rámci domácnosti môže úlohu zvestovania Božieho slova vykonávať otec či iný člen domácnosti na základe všeobecného kňazstva. V Písme svätom je dostatočne zdôvodnená opodstatnenosť kázne, a tým aj služba kazateľa Božieho slova. Všetci veriaci sú poverení zvestovať

slovo Božie. K tomu slúži aj kazateľský úrad, ktorý nie je zriadený ako konkurencia tomu, čo vykonal v spásonosnom diele Kristus, naopak, tým, že sme sa stali vo viere dedičmi Krista, sme aj my vyslaní k tomu, aby sme sa stali „Kristom“ (WA 7, 35 – 34n: „... zum Christus werden.“).

Augustín považuje vykonávanie povinností otca rodiny za spôsob „biskupsko-kňazskej“ služby. Luther dodáva, že je povinnosťou každého otca, aby bol kňazom vo svojej rodine a aby vyučoval svoje deti *Malému katechizmu*. Aj v dnešnej dobe platí, že kresťanskí rodičia sú zodpovední za kresťanskú výchovu svojich detí. Je veľmi dôležité privádzať ich k tomu, aby si túto svoju zodpovednosť naplno uvedomili.

Prejavom všeobecného kňazstva je aj modlitba za druhých ľudí. Luther často pripomínal nevyhnutnosť modlitebného zápasu, ktorý mnohým chýba. Diabol nás pokúša, aby sme na rozhovor s Pánom zabudli. Žiaľ, v nejednom prípade sa mu to podarí. Modliť sa za iných znamená predstupovať za nich pred Boha. Kresťania získavajú hodnotu skrze ospravedlnenie. Potom majú právo predstúpiť pred Boha a prosiť za iných. Nezáleží na tom, či je človek kňazom pred oltárom, alebo vo svojej komôrke. Podstatné je, aby každý kňaz vedel, že cesta k blížnym vedie cez Boha a pomoc prichádza od Boha. To je dôvod, prečo nás – kresťanov – tento svet tak veľmi potrebuje. Ľudstvo sa samo nezachráni. Záchranu musí hľadať u Boha.

Mnohí si kladú otázku: Prečo kresťan nemôže pomôcť bez toho, aby nespomenul Boha? Tí, ktorí pomoc prijímajú, to nechápu, niektorí sa aj vysmievajú, ale v skrytosti duše predsa len veria, že kňazi dajú veci v rozhovore s Bohom, teda v modlitbe, do poriadku. V dnešnom modernom svete potrebuje ľudstvo takýchto kňazov väčšími ako kedykoľvek predtým, lebo, žiaľ, ako šafranu je kňazov, ktorí predstupujú s problémami a ťažkosťami iných pred Boha. Toto právo predstúpiť za brata pred Boha rieši vo všeobecnom kňazstve princíp, ktorý spočíva vo vytvorení spoločenstva. Kajúca nedeľa alebo zborové kajúce dni sú viditeľným znakom toho, že cirkev predstupuje pred Boha za spoločenstvo cirkevného zboru, celej cirkvi či celý národ, samozrejme, aj so svojimi chybami.

Modlitby za druhých dáva Luther do priamej súvislosti s Kristovým všeobecným kňazstvom. Môžeme povedať, že právo modliť sa za seba i za iných je odvodené z Kristovho kňazstva. Vzájomná modlitba je najvladnejšou úlohou kňaza. Zanedbávaním tejto povinnosti v súčasnosti najviac škodíme celej cirkvi i sebe samým. V tomto smere je veľmi naliehavá a potrebná kňazská úloha veriacich modliť sa za blížnych. Spolu s Kristom sme spolukňazmi, sme deťmi Krista, toho najvyššieho Kňaza. Každý kňaz je ustanovený na to, aby sa modlil a kázal. Tak každý kresťan sa môže modliť a skrze Krista predstúpiť pred Boha. Pretože sme všetci kňazmi, máme slobodný prístup k Bohu a smieme pred neho predstúpiť. Nielen smieme, ale musíme. Je to nesmierne náročná úloha, ktorá však prináša veľké požehnania. Preto by sme nemali nikdy prepadnúť pokušeniu, že modlitbou strácame alebo zabíjame čas. Modlitba za blížnych je stredobodom kňazského konania. Je to možnosť, ako všetky naše starosti uvaliť na Neho. Stále si musíme pripomínať, čo s nami urobil Hospodin pri našom krste. Vo chvíľach sklúčenosti, keď kľáčime pri modlitbách, by sme si mali pripomenúť a možno aj napísať na papier, ako to robil Luther: „Som pokrstený.“ Lebo pokrstený človek je vo viere spojený s Kristom a môže bez sprostredkovania predstúpiť pred Boha. To sa deje modlitbou za seba i za blížnych.

doc. PhDr. Miloš Klátik, PhD.
Všeobecné kňazstvo pokrstených veriacich